

OTSUS

Vaidlustusaja number	213-24/285324
Otsuse kuupäev	28.11.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	OÜ Tõrvaaugu Mahe talu vaidlustus Märjamaa Vallavalitsuse riigihankes „Märjamaa valla teede ja tänavate talihooldus 2024-2025“ (viitenumber 285324) kõikide pakkumuste tagasilükkamise otsusele hanke osas 9
Menetlusosalised	Vaidlustaja, OÜ Tõrvaaugu Mahe talu, esindaja Henno Nurmsalu
Vaidlustuse läbivaatamine	Hankija, Märjamaa Vallavalitsus, esindaja Triin Matsalu Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja RHS § 198 lg 3 alusel

- 1. Jätta OÜ Tõrvaaugu Mahe talu vaidlustus rahuldamata.**
- 2. Jätta OÜ Tõrvaaugu Mahe talu vaidlustusmenetlusega seotud kulud tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 04.10.2024 avaldas Märjamaa Vallavalitsus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusega läbi viidava riigihanke „Märjamaa valla teede ja tänavate talihooldus 2024-2025“ (viitenumber 285324) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD). Riigihange on jagatud 10. osaks. Pakkumuste esitamise tähtpäevaks esitasid riigihanke osas 9 pakkumuse OÜ Tõrvaaugu Mahe

talu ja OÜ Able Grupp.

2. Märjamaa Vallavalitsuse 30.10.2024 korraldusega nr 2-1.1/538 (edaspidi Korraldus) võttis Hankija Riigihanke osas 9 vastu järgmised otsused:

- kvalifitseeris ja jättis kõrvaldamata OÜ Tõrvaaugu Mahe talu ja OÜ Able Grupp (Korralduse p 9);
- tunnistas kvalifitseeritud pakkujate pakkumused vastavaks (Korralduse p 19);
- lükkas Riigihanke osas 9 kõik pakkumused tagasi (Korralduse p 29).

3. 05.11.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) OÜ Tõrvaaugu Mahe talu (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Riigihanke osas 9 kõikide pakkumuste tagasilükkamise otsusele.

Järgnevalt käsitleb vaidlustuskomisjon üksnes Riigihanke osa 9, va juhul, kui osa number on eraldi nimetatud või kui osa numbri nimetamine on selguse huvides oluline.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 12.11.2024 kirjaga nr 12.2-10/213 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 15.11.2024 ja neile vastamiseks 20.11.2024. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

22.11.2024 edastas vaidlustuskomisjon Hankijale järelepärimise dokumendi edastamiseks, *millega on tõendatud riigihanke eeldatava maksumuse (150 000 eurot) jagunemine riigihanke erinevate osade vahel (sh 13 000 eurot osas 9) enne riigihanke väljakuulutamist 04.10.2024.*

Hankija vastas 25.11.2024 e-kirjaga. Lisaks vastusele vaidlustuskomisjoni küsimusele esitas Hankija oma seisukohad Vaidlustaja täiendavatele seisukohtadele, mille vaidlustuskomisjon jätab tähelepanuta nende hilinemisega esitamise tõttu (täiendavad seisukohad oleks Hankijal tulnud esitada 20.11.2024).

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **OÜ Tõrvaaugu Mahe talu**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. RHAD hindamiskriteeriumide kohaselt on hindamiskriteeriumiks *maksumus - vähim on parim*. Vaidlustaja pakkumus oli parim (38 eur/km).

5.2. Hankija lükkas kõik pakkumused tagasi. Ainus Korralduses toodud põhjendus on, et pakkumused ületasid oluliselt hankelepingu eeldatavat maksumust, mistõttu hankelepingu sõlmimine pakkumustes esitatud ühikhindadega on Hankijale ebaotstarbekas.

5.3. Uues, 04.11.2024 avaldatud riigihankes 286649 lisati riigihanke alusdokumentidesse ka abistava materjalina nn kalkulaator, mis tõendab, et Vaidlustaja pakkumuse maksumus on võrreldav eelmise aasta kalkuleeritud tunnihinnaga.

5.4. Vaidlustajale teadaolevalt ei ole piirhinda antud juhul kehtestatud ning Korralduses toodud alus, justkui oleks Vaidlustaja pakkumuse maksumus ületanud olulist hankelepingu maksumust, ei ole asjakohane. Vaidlustaja pakkumuse maksumus ei erine varasemate aastate pakkumustest märkimisväärselt (2021-2024 oli Vaidlustaja samas piirkonnas talihoolduse pakkumise võitja) ning pakkumus lähtub eelmiste aastate reaalsest kogemusest ja kilomeetri hinna kujunemisest tegelike kulude alusel. Vahe on vaid selles, et varem käis arvestus jooksva kilomeetri (GPS-i väljavõtte) järgi, kuid Riigihankes Teeregistri teekilomeetri alusel. Vaidlustaja pakkumus ei saanud olla oluliselt kõrgem Riigihanke eeldatavast maksumusest.

5.5. Riigihanke eeldatav maksumus (kui see oli üldse määratud) ei ole kooskõlas RHS § 23 lg-s 3 sätestatud kriteeriumiga: *riigihanke eeldatava maksumuse arvestamisel peab lähtuma riigihanke alustamisele vahetult eelneva aja keskmisele turuhinnale vastavast hinnatasemest, mis peab kehtima riigihanke alustamise hetkel*. RHS-i rikkumine Hankija poolt rikub Vaidlustaja õigusi ja kahjustab tema huvisid.

5.6. 11.11.2024 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

5.6.1. RHAD-ist ei nähtu, kus, millisel alusel ja kaalutlusel on Hankija määranud Riigihanke eeldatava maksumuse (summas 13 000 eurot). Perioodi 2022-2024 eest esitatud lumelükkamise arvetest nähtub 2022. a kogu aasta summa 13 999,85 eurot; 2023 a kogu aasta summa 38 281,80 eurot ning 2024 a. kolm kuud 10597,59 eurot. Nimetatud summad on kujunenud vastavalt hankelepingule ja lumeoludest lähtuvalt teostatud töödele.

See tõendab, et Hankija poolt väidetavalt määratud Riigihanke eeldatav maksumus ei haaku varasemate aastate tegeliku kuludega (lisandub inflatsioon, tarbijahinnaindeksi tõus ja omakulude oluline suurenemine). Arvestades varasemate aastate kulusid, oleks Riigihanke eeldatav maksumus pidanud olema minimaalselt 2-3 korda suurem Hankija väidetust.

5.6.2. Hankija väide, et lumelükkamist on võimalik teha kiiremini, ei ole asjakohane.

Kiirus ei ole sõltuvuses pakkuja võimekusega vaid on tingitud ilmaoludest, teeoludest (lumekihi paksus), teele langenud puudest ja liiklejate täiendava abistamise vajadusest. RHAD Tehnilise kirjelduse p-i 1.2 nõue on, et pakkuja peab arvestama kõikide tingimustega (*tuginedes Töövõtja ametialasele professionaalsusele on Töövõtja kohustatud pakkumuses arvestama kõigi tööde ja abitöödega, mis on vajalikud hankedokumentides kirjeldatud hanke nõuetekohaseks teostamiseks ja mis ei kajastu otseselt hankedokumentides, sealhulgas ka teede mõõtude ebatäpsusest tulenevate töödega*). Pakkuja peab pakkumuses arvestama ka kõikide lisanduvate kuludega. Keerulistes tingimustes on Vaidlustaja pikaajalise kogemuse põhjal talihooldustööde tegemise aeg 16-18 h.

5.6.3. Hankija dokumendiregistri kohaselt on vähemalt 3 pakkujat oma pakkumuse Riigihankes tagasi võtnud – RHAD-i segase sõnastuse tõttu esitasid pakkujad ekslikult alla omahinna pakkumuse. Seega Hankija ei saa tugineda teiste pakkujate pakkumuste madalale hinnale.

Kuivõrd 2024-25 perioodiks muutis Hankija oluliselt varasemaid hanketingimusi, siis oli pakkujatel raske hanketingimustes orienteeruda ja Hankija on lähtunud Riigihanke eeldatava maksumuse kujundamisel valedest eeldustest – Riigihanke eeldatava maksumuse arvestamisel peab lähtuma riigihanke alustamisele vahetult eelneva aja keskmisele turuhinnale vastavast hinnatasemest, mis peab kehtima riigihanke alustamise hetkel.

6. Hankija, **Märjamaa Vallavalitsus**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Hankija on Korralduses ekslikult viidatud RHS § 116 lg 2 p-ile 1, kuid on põhjendanud tagasilükkamist sellega, et kõik esitatud pakkumused *ületasid oluliselt Hankija eeldatavat hanke osade maksumust ning hankelepingu sõlmimine on Hankijale sellise ühikhinnaga ebaotstarbekas*.

6.2. Riigihanke osades 1-8 edukaks tunnistatud pakkumuste maksumused olid järgmised:

1 - Märjamaa alevi piirkond	155	eur/tund
2 - Kasti-Märjamaa piirkond	11,9	eur/km
3 - Laukna - Soosalu piirkond	10,9	eur/km
4 - Loodna -Teenuse piirkond	14,69	eur/km
5 - Sipa - Paeküla piirkond	15,69	eur/km
6 - Russalu-Vaimõisa piirkond	23,5	eur/km

3 (6)

7 - Varbola piirkond 19,35 eur/km

8 - Valgu piirkond 8,2 eur/km

Keskmine edukaks tunnistatud pakkumuste maksumus osades 2-8 (osa 1 on teise ühikuhinnaga) on 14,89 eurot/km ning mediaan 14,69 eurot/km. Kui arvestada osa 9 ning 10 maksumused, siis on keskmine 20,25 eur/km ning mediaan 15,69 eur/km. Antud keskmist saab käsitleda keskmise turuhinnana. Seega ei saa nõustuda Vaidlustaja väitega, et Vaidlustaja pakkumus on võrreldav 2023. a arvestusliku tunnihinnaga.

6.3. Riigihanke nr 285324 juurde lisatud dokumendis „Abistava iseloomuga kalkulaator“ toodud näites on arvestatud Kivi-Vigala piirkonnas maksumusega 20 eur/km ning eeldatud, et lükata on võimalik 15 km/h.

Võrreldes eelmise riigihanke perioodiga on seekord esitatud nõuded ka tehnikale (minimaalselt 100 kW võimsusega minimaalselt 1 sahaga varustatud lumetõrjemasin) ja tööde ajale (teed peavad olema lumest puhastatud kogu piirkonnas 12 tunni jooksul pärast lumesaju või tuisu lõppu), millega Hankija soovis kiiremat teenust.

Seega Vaidlustaja väide, et Vaidlustaja pakkumus on võrreldav 2023 a arvestusliku tunnihinnaga ja väiksem kui vaidlustatud Riigihankes Märjamaa alevikus edukaks tunnistatud pakkumus (150 eur/tund), ei vasta tõele, sest kui sisestades nimetatud valemisse osa 9 Kivi-Vigala piirkond maksumuse 38 eur/km ning keskmise kiiruse 15 km/h, tuleks tunnihinnaks koos ülesõitudega 192,2 eurot +km. Vaidlustaja pakkumus on vähemalt 50% kallim kui Hankija eeldas. Võrdlus osaga 1 ei ole kohane, sest Märjamaa alevis on kõrgema tasemega teed.

Hankija oli eeldatavaks maksumuseks määranud 13 000 eurot, mis võimaldaks Vaidlustaja esitatud hinnaga kogu talve jooksul teostada lumelükkamist 5 korral.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Puudub vaidlus, et Hankijal on õigus teha kõigi pakkumuste tagasilükkamise otsus osadeks jaotatud Riigihankes ka üksikute osade kohta, antud juhul osade 9 ja 10 kohta (RHS § 116 lg 2 p 1). Korralduse p-dest 29 ja 30 arusaadavalt on Hankija lükanud Riigihanke osades 9 ja 10 kõik pakkumused tagasi, kuna kõigi pakkumuste maksumused ületavad hankelepingu eeldatavat maksumust. Selline põhimõtteline õigus on sätestatud RHS § 116 lg 1 p-is 1. Hankija on Korralduse põhjendavas osas viidanud küll RHS § 116 lg 2 p-le 2, kuid nimetatud säte ei reguleeri kõikide pakkumuste tagasilükkamist hankelepingu eeldatava maksumuse ületamise põhjusel, seda teeb RHS § 116 lg 1 p 1, ja Hankija selgitustest arusaadavalt on tegemist viiteveaga. Vaidlustuskomisjon nõustub, et tegemist on vormiveaga, mis iseenesest ei mõjutanud asja otsustamist ja asja lahendamiseks on vaja sisuliselt kontrollida seda, kas Hankijal esines RHS § 116 lg 1 p-is 1 sätestatud alus kõikide pakkumuste tagasilükkamiseks.

8. RHS § 116 lg 1 p-i 1 kohaselt võib hankija teha põhjendatud kirjaliku otsuse kõigi pakkumuste tagasilükkamise kohta, kui kõigi pakkumuste või vastavaks tunnistatud pakkumuste maksumused ületavad hankelepingu eeldatavat maksumust. Seega sõltub Korralduse õiguspärasus antud juhul üksnes sellest, kas Riigihankes osas 9 vastavaks tunnistatud pakkumuste maksumused ületavad Riigihanke eeldatavat maksumust (vastavas osas) või mitte.

9. Riigihangete registri põhimääruse § 11 p-i 5 kohaselt esitatakse riigihanke alustamisel riigihangete registrisse riigihanke kohta muuhulgas andmed riigihanke eeldatava maksumuse või selle suurusjärgu kohta. Hankijal ei ole kohustust neid andmed riigihanke väljakuulutamisel avaldada. Vaidlustuskomisjonile nähtub riigihangete registrist Riigihanke kohta järgnev kanne: *Hanke eeldatav maksumus (sh. hanke osad): 150 000,00 EUR. Ei soovi hanke eeldatavat maksumust avalikustada.*

Seega on riigihangete registrist kontrollitav, et Hankija on määranud osadeks jaotatud

4 (6)

Riigihanke eeldatavaks kogumaksumuseks 150 000 eurot. Üksikute osade eeldatavaid maksumusi Riigihangete registrist ei nähtu ja seda küsis vaidlustatud osa 9 kohta vaidlustuskomisjon oma 22.11.2024 järelepärimises Hankijale (vt asjaolude p 4), millele Hankija vastas järgmiselt:

<i>Osa</i>	<i>Hanke eeldatav maksumus</i>
<i>Osa 1 – Märjamaa alevi piirkond</i>	<i>20 000</i>
<i>Osa 2 – Kasti-Märjamaa piirkond</i>	<i>17 000</i>
<i>Osa 3 – Laukna - Soosalu piirkond</i>	<i>13 000</i>
<i>Osa 4 – Loodna -Teenuse piirkond</i>	<i>9 000</i>
<i>Osa 5 – Sipa - Paeküla piirkond</i>	<i>12 000</i>
<i>Osa 6 – Russalu - Vaimõisa piirkond</i>	<i>15 000</i>
<i>Osa 7 – Varbola piirkond</i>	<i>17 000</i>
<i>Osa 8 – Valgu piirkond</i>	<i>21 000</i>
<i>Osa 9 – Kivi-Vigala piirkond</i>	<i>13 000</i>
<i>Osa 10 – Vana-Vigala piirkond</i>	<i>14 000</i>
<i>kokku</i>	<i>151 000</i>

<i>Teekilomeetreid</i>	<i>ca 150 000 eurot</i>
<i>Ca 40, arvestus tunnipõhine</i>	<i>20 000</i>
<i>84,842</i>	<i>16 479</i>
<i>67,832</i>	<i>13 175</i>
<i>43,973</i>	<i>8 541</i>
<i>61,87</i>	<i>12 017</i>
<i>80,38</i>	<i>15 612</i>
<i>86,782</i>	<i>16 856</i>
<i>105,193</i>	<i>20 432</i>
<i>64,665</i>	<i>12 560</i>
<i>73,768</i>	<i>14 328</i>
<i>669,305</i>	<i>150 000</i>

*Sisuliselt oli arvestus selline, et hanke eeldatav maksumus oli 150 000 eurot, millest 20 000 eurot arvestati Osa 1 kuluks ja ülejäänud osa arvutati nii: Osa 9 – Kivi-Vigala piirkond 65,665km / osade 2 kuni 10 kokku 669,305 km * 130 000 eurot = 12 560 eurot, mis ümmardati täistuhandeteks (va Osa 6).*

10. Vaidlustuskomisjon möönab, et ühtegi dokumenti, millelt nähtuks eeldatava maksumuse arvutuskäik Riigihanke osade kohta enne Riigihanke väljakuulutamist 04.10.2024, Hankija ei esitanud, kuid Hankija esitatud teekilomeetrite põhine arvestus on usutav ja ka tagantjärele kontrollitav (samad teekilomeetrid on tehtud teatavaks Riigihankes osalemisest huvitatud isikutele RHAD Lisas 1 Tehniline kirjeldus p-is 2.24). Asjaolu, et Hankija ei ole sellist kalkulatsiooni Riigihankes osalemisest huvitatud isikutele enne pakkumuste esitamist teatavaks teinud, ei võta Hankijalt õigust kõikide pakkumuste tagasilükkamisel selle alusel kalkuleeritavale hankelepingu eeldatava maksumuse ületamisele tugineda - tagantjärele on veenvalt kontrollitavad andmed Hankija poolt osadele määratud eeldatava maksumuse kohta.

11. Vastava kalkulatsiooni sisaldumine Korralduses koos arvutustega, kuidas kujuneb eeldatava maksumusega võrreldav maksumus Vaidlustaja pakkumuses esitatud ühikuhinnast 38 eur/km, oleks andnud Korraldusele Riigihanke osas 9 tehtud otsuse mõistmiseks parema arusaadavuse ja suurema läbipaistvuse. Antud juhul on Hankija selgitustest ja menetlusosaliste viidatud kalkulaatorist riigihanke 286649 juures (riigihanke alusdokument *Abistav materjal teekilomeetri hinna pakkumiseks*) arusaadav, et Hankija on arvestanud eeldatava maksumusena ühikuhinnaks 20 eur/km (ühe lumelükkamise korra hind ca 1300 eur), mida Vaidlustaja pakutav hind 38 eur/km, mis teeb ühe lumelükkamise korra hinnaks ca 2457 eurot, selgelt ületab, ja millega on lõpptulemusel põhjendatud kõikide pakkumuste, sh Vaidlustaja oma, tagasilükkamine hankelepingu eeldatava maksumuse ületamise põhjusel. Vaidlustuskomisjonil ei ole alust kahtlusteks, et Hankija ei lähtunud samadest arvutustest Korralduse p-ist 30 nähtava kõikide pakkumuste tagasilükkamise otsuse tegemisel põhjusel, et *kõik pakkumused ületavad oluliselt eeldatavat hankelepingu maksumust.*

12. Isegi juhul, kui Hankija peaks olema eksinud Riigihanke eeldava maksumuse määramisega, mida vaidlustuskomisjon ei väida, ei ole selle asjaolu kontrollimine vaidlustuse lahendamiseks

vajalik. Hankijal oleks RHS § 116 lg 1 p-i 1 alusel ikkagi õigus kõik pakkumused tagasi lükata, kuna RHS § 116 lg 1 p-i 1 koosseisu täidab juba ainuüksi asjaolu, et pakkumuste maksumused ületavad hankelepingu eeldatavat maksumust. Võimaliku valearvestusega hankelepingu eeldatava maksumuse määramisel ei kaasne Hankijale kohust sõlmida hankelepingut ja Vaidlustajal puudub õigus nõuda, et Hankija peaks otsima/leidma lisavahendeid Vaidlustajaga hankelepingu sõlmimiseks.

13. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et vaatamata viiteveale Korralduses (õige viide on RHS § 116 lg 1 p 1) ja otsuse vähesele põhjendamisele on Hankija otsuse põhjendused lõpptulemusel jälgitavad ja kontrollitavad ning nendel asjaoludel võis Hankija Riigihanke osas 9 teha otsuse kõikide pakkumuste tagasilükkamise kohta hankelepingu eeldatava maksumuse ületamise põhjusel.

14. Vaidlustuskomisjon peab vajalikuks täiendavalt märkida, et vaidlustuskomisjoni hinnangul on Hankija RHAD-is sätestanud hankelepingu sõlmimiseni jõudmise ajaks jäigalt novembri 2024, millise tähtaja järgimine selles Riigihanke osas 9 ei ole enam ka võimalik. Selline arvamus põhineb järgmistel RHAD-i punktidel:

- Hanketeate p 5.1.3: *Eeldatav kestus: Alguskuupäev: 11/11/2024*
- RHAD Lisa 1 Tehnilise kirjelduse p 1.6: *Miinimumarve on 600 eurot (+km) kuus miinimum tehnikaiühiku kohta (p 3.2) kogu hankelepingu perioodil ajavahemikes 1. detsember kuni 31. märts. Valmisolek töödeks peab olema alates jooksva aasta novembrikuust kuni märtsi lõpuni;*
- RHAD Lisa 2 Hankelepingu p 2.1: *Töid teostatakse perioodil november 2024 – märts 2025.*

15. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk